

Statistická příručka republiky československé. II. Sestavil Státní úřad statistický. V Praze 1925. Str. 658 + 172 + XII. Cena 90 Kč.

Nový svazek statistické příručky přináší především data časového úseku 1918—23 a podává tudíž statistický přehled prvních pěti let republiky. Retrospektiva jsou uvedena v příloze připojené větší části nákladu knihy. Hlavní údaje jsou rozděleny do 19 kapitol. (I. Školství a osvěta. II. Zemědělství. III. Hornictví a hutnictví. IV. Průmysl a živnost. V. Zahraniční obchod. VI. Ceny, indexy, kursy, životní míra. VII. Peněžnictví. VIII. Pojišťování. IX. Doprava. X. Soudnictví. XI. Správa. Volby. XII. Vojenství a bezpečnostní služba. XIII. Výměra území a popis obyvatelstva. XIV. Povolání obyvatelstva. XV. Pohyb obyvatelstva. XVI. Zdravotnictví a tělesná výchova. XVII. Sociální statistika. XVIII. Finance. XIX. Mezinárodní přehledy.) Nejnovější data, známá teprve po uzávěru tisku jednotlivých kapitol, jsou obsažena v obširných dodatcích (více než 100 stran). Příručka, jež nastupuje na místo starší publikace z r. 1920 obsahující hlavně data předválečná, nepřináší ovšem jen data dosud neznámá, podávajíc z části systematický přehled údajů obsažených ve statistických publikacích, zejména v periodických »Zprávách Státního úřadu statistického« a v »Československé statistice«. To platí též o datech z civilního soudnictví, která poskytují názorný přehled agendy soudní v historických zemích v době od r. 1913—1922 a umožňují stopovati vliv tří hlavních činitelů, totiž hospodářských poměrů válečných a poválečných, znehodnocení peněz a ustanovení o příslušnosti soudů. První jeví se v značném poklesu agendy za války a v náhlém vzestupu po válce, jenž vlivem znehodnocení peněz byl daleko značnější u soudů sborových, kde již v roce 1920 počet žalob více než dvojnásobně převyšoval úroveň předválečnou, než u soudů okresních, kde ještě roku 1921 nebylo podáno ani $\frac{2}{3}$ počtu žalob jako r. 1913. Ovšem i v tomto směru pocítujeme již v roce 1921 vliv zák. č. 161/21, v roce 1922 pak převyšuje již počet žalob podaných u soudů okresních předválečnou úroveň, kdežto počet žalob podaných u sborových soudů mírně poklesl; procento žalob projednávaných samosoudcem stouplo s 24·4% v roce 1920 na 30·8% v roce 1921 a 33·3% v roce 1922. Hluboko pod předválečnou úroveň zůstává ještě v roce 1922 počet řízení exekučních (méně než $\frac{2}{3}$ počtu v r. 1913) a konkursních (něco více než $\frac{1}{2}$), naproti tomu počet věcí obchodního rejstříku stoupl o polovinu. Podobně kolísá rozsah agendy sborových soudů II. stolice a soudu nejvyššího. Odlesk hospodářských poměrů

v civilním soudnictví možno ještě podrobněji sledovati v tabulkách o změnách držby nemovitostí a zadlužení nemovitostí, o celkovém stavu knihovního zadlužení, o exekucích na nemovitosti (mizivý počet dražeb nemovitostí v letech poválečných!), o konkursech atd. — Statistika trestního soudnictví shrnuje rovněž data za léta 1912—1922 uveřejněná dosud jednak v »Trestní statistice Čech, Moravy a Slezska v l. 1913—1918«, jednak v pozdějších číslech »Zpráv statistického úřadu«; o těchto datech bylo již v letošním »Právnicku« referováno (str. 134—5). Jako ve statistice civilního soudnictví, sledujeme i v soudnictví trestním stopy činitelů již naznačených, totiž války a poválečného rozvratu, znehodnocení peněz a změn ustanovení o soudní příslušnosti. Z přehledu dat je patrné, že r. 1922 přesahoval počet odsouzení pro přestupky úroveň předválečnou jen nepatrně, kdežto počet odsouzení pro zločin byl proti předválečné době ještě trojnásobný. — K statistice soudnictví je připojena statistika soudců, advokátů a notářů. Z ní se dovídáme: r. 1923 bylo v historických zemích 2144, na Slovensku a v Podkarpatské Rusi 1031 advokátů, kandidátů advokacie v celé republice 1248, notářů 430, kandidátů notářství 141; dne 30. června 1924 bylo soudců 2438, státních zástupců 160. Koncem roku 1922 bylo 345 kandidátů stavu soudcovského. Během roku skončilo přípravnou službu 90, ze služby vystoupilo (a zemřelo) 233! — Z kapitoly XI. seznáváme, že sborových soudů je v našem státě 36, okresních soudů 423. Počet stížností na nejvyšší správní soud podle dat dosud nepublikovaných vzrostl z počtu 2616 roku 1919 na 6147 roku 1923. Počet případů, kdy stížnosti bylo vyhověno, má celkem sestupnou tendenci a činil v roce 1923 27·14%. — Závěrem malou poznámku. Viděli jsme, jaký význam mají pro správné ocenění statistických dat právní předpisy o příslušnosti soudů a jejich změny. Proto by se doporučovalo upozorniti v poznámkách na zákony, jimiž ustanovení o příslušnosti byla měněna stejně, jako bylo připojeno poučení o jiných okolnostech významných pro správné posouzení dat (srv. na př. str. 331). Jinak mohl by býti neinformovaný čtenář sveden k docela mylným závěrům.

—ř